

Saksframlegg

Arkivnr. 000	Saksnr. 2018/3170-4	
Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for næring, plan og miljø		12.11.2018
Formannskapet		29.11.2018

Saksbehandler: Roger Monsen

Høring om forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel, forskrift om tinglysing, forskrift om gebyr for tinglysing og forskrift om eiendomsregistrering

Dokumenter i saken:

- 1 I Alminnelig høring - forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel, forskrift om tinglysing, forskrift om gebyr for tinglysing og forskrift om eiendomsregistrering Kommunal- og moderniseringsdepartement
- 2 U Søknad om utsettelse av høringsfrist ifm. alminnelig høring - forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel, forskrift om tinglysing, forskrift om gebyr for tinglysing og forskrift om eiendomsregistrering Kommunal- og moderniseringsdepartement
- 3 I Henvendelse om utsettelse av høringsfrist - Forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel mm Kommunal- og moderniseringsdepartement
- 4 S Høring om forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel, forskrift om tinglysing, forskrift om gebyr for tinglysing og forskrift om eiendomsregistrering

Ingress

Høringsuttalelse om forslag til endringer i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel (utleveringsforskriften), forskrift om tinglysing, forskrift om gebyr for tinglysing og forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften).

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger fram forslag til endringer i følgende 4 forskrifter opplistet punktvis nedenfor:

1. Forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen av 18. desember 2013 nr. 1599

Departementet foreslår at det lempes på bestemmelsene om utlevering av pengeheftelser fra private registre som inneholder Grunnboksinformasjon. Hensikten er at flere aktører skal få tilgang til disse opplysningene samtidig som det i større grad blir like betingelser for Kartverkets utlevering fra Grunnboka og private registres utlevering av opplysninger. Departementet foreslår også endringer som innebærer forenklinger og presiseringer i reglene om utlevering av eiendomsinformasjon, samt enkelte tilpasninger til ny personopplysningslov og innføringen av EUs personvernforordning i norsk rett.

2. Forskrift om tinglysing av 3. november 1995 nr. 875

Departementet foreslår en mindre endring som følge av ny personopplysningslov og innføringen av EUs personvernforordning i norsk rett.

3. Forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i Grunnboka og kraftledningsregister av 18. desember 2013 nr. 1634

Departementet foreslår en endring som gir mulighet for kommunen til å få kopi av tinglyste dokumenter uten gebyr ved behandling av saker etter Matrikkellova.

4. Forskrift om eiendomsregistrering av 26. juni 2009 nr. 864

Forslagene til endringer i de fire forskriftene har ulike begrunnelse og bakgrunn, men behandles i samme høringsnotat.

Det er søkt om utsatt høringsfrist for Midtre Gauldal kommune og dette er innvilget med en uke dvs. fristen for innspill er satt til 3. desember 2018. Dette for å tillempe behandling både i kommunens NPM-utvalg og Formannskapet.

Endringene i de ulike forskrifter er belyst nærmere under ift. tilsvarende nummerering overfor.

Faktiske opplysninger

Om pkt. 1 og 2:

Forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen (utleveringsforskriften) av 18. desember 2013 trådte i kraft 1. januar 2014. De viktigste endringene ved innføring av forskriften den gang var at det ble åpnet for at private virksomheter, blant annet innen finans-, advokat- og eiendomsbransjen og offentlige

virksomheter, kan laste ned store mengder eiendomsdata fra Matrikkelen for lokal lagring og viderebruk.

Matrikkelen er Norges offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger, boliger og adresser, og ble iverksatt årene 2008/09 ifm. innføring av Matrikkellova i 2005 (lov om egedomsregistrering).

Departementet foreslår enkelte endringer sett på bakgrunn av at forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger skal være i tråd med ny lov om personopplysninger og EUs personvernforordning (GDPR) vedtatt i Stortinget inneværende år. Dette jf. Prop. 56 LS (2017-18), Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen og Innst. 279 S (2017-2018). Tilsvarende blir det foreslått en mindre endring i forskriften om tinglysning som følge av ny personopplysningslov.

Hensikten med ny personopplysningslov er å gjennomføre EUs personvernforordning i norsk rett. Forordningen gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse i den nye personopplysningsloven.

Slik Departementet ser det vil vurderingen av hva som er personopplysninger i Grunnboka og Matrikkelen ikke stille seg annerledes når personvernforordningen blir en del av norsk rett. Departementet foreslår at bestemmelsen i utleveringsforskriften § 5 annet ledd, 3. punktum endres til " Virksomhet som får elektronisk tilgang til opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen via maskinlesbart grensesnitt, må gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med personvernforordningen."

Når det gjelder oppdatering og lagring av personopplysninger etter § 5 syvende ledd foreslår Departementet at ordlyden i § 5 syvende ledd endres til følgende: " Virksomheten skal holde personopplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen oppdaterte og ikke lagre disse lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen, jf. personvernforordningen artikkel 5 bokstav c og e."

Bestemmelsen om skjermingsverdige bygningstyper i Matrikkelen er hovedsakelig begrunnet ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet, jf. Matrikkellova § 30 femte ledd og at Matrikkelmyndighetene ikke skal utlevere opplysninger gjennomgåes for å se om noe av dette kan frigis. Typisk nevnes informasjon om tilfluktsrom/bunker, fengselsbygning, annen beredskapsbygning, bygning som har nær tilknytning til eller tjener slik bygning.

Når det gjelder forslag til nye bygningstyper som bør skjermes fremover nevnes bygning for vannforsyning bl.a. pumpestasjon, hvilke det kan være knyttet like sterke nasjonale sikkerhetsinteresser til som for de andre bygningstypene på listen.

Det foreslås endringer for enkelte opplysninger som er omfattet av de mer restriktive bestemmelsene i forskriften § 3 tredje ledd og § 3 fjerde ledd som anbefales flyttet til listen over opplysninger som er fritt tilgjengelige etter forskriften § 3 annet ledd. Dette gjelder avtale eller vedtak om erverv av grunn til offentlig veg eller jernbane, sammenheng mellom Matrikkelenheter, adresser og bygninger, adresser til Matrikkelenheter og bygninger, fredningsvedtak knyttet til SEFRAK-registrert bygning.

Det foreslås at det åpnes for at flere aktører kan få tilgang til opplysninger fra Matrikkelen. Det er hovedsakelig yrkesgrupper som man mener det er urimelig at det pr. i dag ikke kan leveres

alle typer matrikelopplysninger til. Departementet ser imidlertid at de begrensninger på utlevering av opplysninger som er gitt kan ha gått noe lenger enn behovet for personvern skulle tilsi.

Forslaget til endring i forskriften innebærer at listen over virksomheter som kan motta "alle" opplysninger i § 4 tredje ledd utvides til å omfatte flere yrkesgrupper. De aktuelle virksomheter det vises til er takstmenn, arkitekter, aktører innen bygg og anlegg og aktører innen telekom.

Vedr. bestemmelsen om taushetsplikt etter forvaltningsloven i § 5 åttende ledd: Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 åttende ledd fastslår at "Enhver som får tilgang til opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen om vitale personlige eller offentlige interesser, er underlagt reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven kapittel III." Taushetsbestemmelsene i forvaltningslovens kapittel III gjelder for personlige forhold (i tillegg til opplysninger av konkurransemessig betydning), og skal etter sin ordlyd ikke beskytte offentlige interesser.

Departementet mener derfor at forskriftens henvisning til forvaltningsloven bør endres, og foreslår følgende ordlyd: "Enhver som får tilgang til opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen om noens personlige forhold, er underlagt reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven kapittel III."

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 niende ledd gir en bestemmelse om skjermingsverdige bygningstyper som lyder som følger: "Tilgang til opplysninger om skjermingsverdige bygningstyper gis etter særskilt samtykke fra Statens kartverk. Slikt samtykke kan bare gis dersom vitale personlige eller offentlige interesser ikke blir skadelidende."

Slik Departementet ser det vil tilgang bare kunne gis dersom vitale offentlige interesser ikke blir skadelidende siden bestemmelsen om skjermingsverdige bygningstyper hovedsakelig er begrunnet ut fra hensynet til nasjonal sikkerhet. Personlige interesser vil ikke være aktuelt i denne sammenheng, og bestemmelsen bør derfor endres i tråd med dette.

Forskriften om utlevering av eiendomsopplysninger § 5 tiende ledd lyder som følger: "Tilgang til opplysninger om registerenhet hvor person har fortrolig eller strengt fortrolig adresse gis etter særskilt samtykke fra Statens kartverk. Statens kartverk kan delegere oppgaven til kommunen."

Bestemmelsen fremstår som noe upresis ettersom det er adressen til personen som er skjermet, og ikke opplysninger om registerenheten i Matrikkelen. I praksis vil dette si at navnet til hjemmelshaver i Grunnboka og Matrikkelen er byttet ut med teksten «Beskyttet i henhold til instruks», samt at nærmere adresse til hjemmelshaver ikke fremkommer i Matrikkelen.

Kartverket skal ikke gi tilgang til disse opplysningene ut over å bekrefte hjemmelsforhold på forespørsel fra hjemmelshaveren med skjermet adresse, eller en eventuell fullmektig. Øvrige opplysninger om registerenheten er ikke skjermet, med mindre de knytter seg direkte til hjemmelshaver og dennes adresse.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at bestemmelsens ordlyd endres til følgende: "Forespørsel om opplysninger om hjemmelshaver som har fortrolig eller strengt fortrolig adresse behandles av Statens kartverk."

Det fremgår uttrykkelig av forskriften § 5 første ledd at en virksomhet som behandler opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen er behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven § 2 nr. 4. Virksomheter kan likevel avtale at den som mottar opplysninger skal være databehandler etter personopplysningsloven § 2 nr. 5.

Det fremgår av veilederen for utleveringsforskriften at private virksomheter som lagrer opplysninger hentet fra Grunnboka og Matrikkelen anses for å opprette egne registre. Det er viktig at virksomheter som har etablert private registre basert på opplysninger hentet fra Grunnboka eller Matrikkelen gir tydelig informasjon til sine brukere om deres behandlingsansvar, og om at opplysningene som distribueres er fra private registre og ikke fra selve Grunnboka eller Matrikkelen.

I forskriftens § 2 defineres Grunnboka og Matrikkelen som Statens registre. Dersom det er avvik mellom de private registrene og Matrikkel eller Grunnbok så vil det alltid være Matrikkel og Grunnbok som man skal forholde seg til. Dersom de private registrene ikke er tilstrekkelig oppdaterte, opplysningene er feil sammensatt eller det har oppstått andre feil etc., vil det være vedkommende virksomhet som står ansvarlig overfor sine brukere.

På bakgrunn av henvendelser som har kommet inn til Kartverket vedrørende dette temaet, foreslår Departementet at det tas inn en ny bestemmelse i forskriften § 5 ellefte ledd om at eiere av private registre må opplyse sine brukere om at opplysningene som distribueres videre er fra et privat register og ikke selve Grunnboka eller Matrikkelen.

Om pkt. 3:

Vedr. endring i forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i Grunnboka og kraftledningsregister av 18. desember 2013 nr. 1634. Det er viktig at opplysningene i Matrikkelen er fullstendige og korrekte. Oppmålingsforretninger og rydde- og retteprosjekter i Matrikkelen bidrar til å heve kvaliteten for landets offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger, boliger og adresser.

Etter det Departementet kjenner til kan dagens gebyrregelverk forhindre og stoppe forbedringsprosjekter.

Departementet ønsker på bakgrunn av dette å endre regelverket slik at forholdene legges til rette for en best mulig Matrikkel. Departementet foreslår av den grunn å ta inn et unntak for gebyrplikten i forskrift om gebyr for tinglysing mv. § 5 ved kommunenes saksbehandling etter Matrikkellova.

Om pkt. 4:

Departementet har etter innspill fra Kartverket sett behov for tildeling av et atkomstpunkt de stedene der det er vanskelig å finne frem på grunnlag av adressepunktet alene (typisk ved bruk av veiadresser i GPS-systemer). Nye løsninger, slik som komplekse flerbruksbygninger, har gitt nye behov, samtidig som dagens løsning ikke på en god nok måte løser eksisterende utfordringer.

Etter Departementets vurdering vil tildelingen av atkomstpunkt kunne dekke både eksisterende og fremtidige behov for adressering og atkomst.

Forslaget til Matrikkelforskriften § 50 nytt sjette ledd vil også kunne bidra til å oppfylle formålet i Matrikkelforskriften § 49 ved at det gis en klarere og mer entydig adressering. Et koordinatfestet atkomstpunkt, knyttet til adresser, vil imøtekomme behovet for bedret kvalitet på adressedata og vil være en naturlig del av adressering i et moderne samfunn.

Det bemerkes at bruken av det foreslåtte atkomstpunktet skal være forbeholdt de adresseringstilfellene hvor et adressepunkt alene ikke gir tilstrekkelig informasjon for å finne atkomsten frem til den aktuelle adressen. Atkomstpunkt tildeles etter regler for føring av Matrikkelen fastsatt av Statens Kartverk, jf. Matrikkelforskriften § 4 første ledd.

Departementet har videre vurdert hjemmelshavers medvirkning ved tildeling av atkomstpunkt. Atkomstpunktet anses å være en del av tildeling eller endring av veiadresse. Etter Departementets vurdering vil derfor Matrikkelforskriften § 50 syvende ledd komme til anvendelse: «Før kommunen tildeler eller endrer veiadresse, skal kommunen informere registrert eier og registrert fester. Vedkommende og andre som avgjørelsen får virkning for, skal få mulighet til å uttale seg. Kommunen kan kreve at uttalelse skal være grunngitt og undertegnet». På bakgrunn av dette kan hjemmelshaver eventuelt også uttale seg om tildeling av atkomstpunkt for sin eiendom.

Departementet foreslår også en endring knyttet til festers mulighet til å fremme sak om adressedilleggsnavn, jf. forslaget til endring av Matrikkelforskriften § 54. Det åpnes for at både eier og fester skal kunne fremme slik sak på like vilkår. I utgangspunktet må begge samtykke. Saken kan fremmes selv om samtykke mangler når den andre parten er ukjent eller trenerer saken med å ikke uttale seg.

Vurdering

Forholdet til overordnede mål og strategier/samfunnsplan

Høringen omfattes hovedsakelig av endringer i forskriften om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra Grunnboka og Matrikkelen (utleveringsforskriften). Endringene er utløst med bakgrunn i at forskriften skal justeres i forhold til revidering av lov om personopplysninger, som er anledet av landets tilpassing til EUs personvernforordning (GDPR).

Endringer i ovenfornevnte 4 forskrifter vil ikke ha vesentlige konsekvenser for kommunens overordnede mål og strategier/samfunnsplan. Noe mindre utgifter forbundet med tinglysning og gebyrer kommunene har som grunneier kan påregnes. Dette er dog kun et mindre beløp beregnet samlet til kr. 200.000 - 300.000 på landsbasis for alle kommuner.

I og med det skal etableres atkomstpunkter til alle eiendommer må det påregnes noe merarbeid knyttet til kommunens arbeid med Matrikkelen. Dette må sees nærmere på og søkes løst gjennom Midtre Gauldals pågående veiadresseringsprosjekt for årene 2018-19. I dette prosjektet skal det kvalitetssikres tilsvarende punkter gjennom tildeling av offisielle veiadresser med koordinater til alle helårsboliger, nærings- og fritidseiendommer i kommunen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen vesentlige økonomiske konsekvenser.

Rådmannens innstilling

Midtre Gauldal kommune tar endringene i forskrift om utlevering av opplysninger fra Grunnbok og Matrikkel, forskrift om tinglysning, forskrift om gebyr for tinglysning og forskrift om eiendomsregistrering til orientering.